

LYHTY

Luovan työn tekijät ja yrittäjät

Tiedote 1.12.2011
Julkaisuvapaa heti

Oikeudenmukainen hyvitysmaksutaso tuottaa elinvoimaista kulttuuria

Luova ala ottaa ilahtuneena vastaan tiedon siitä, että hyvitysmaksun laitekantaa ollaan laajentamassa matkapuhelimiin ja tietokoneisiin. Tämä on oikea askel hallitusohjelmakirjausten viitoittamalla tiellä.

Yksityisen kopioinnin hyvitysmaksu on muutamassa vuodessa romahtanut 12 miljoonasta eurosta 6,5 miljoonaan euroon. Romahdus johtuu siitä, että hyvitysmaksun piiriin kuuluvien tallennuslaitteiden kantaa ei ole päivitetty vastaamaan todellista kopiointia.

Suomessa kuluttajat kopioivat vuosittain laillisesti noin 2 miljardin arvosta musiikkia ja av-tuotteita. Kopiointiin käytettäviä laitteita myydään vuodessa noin 800 miljoonalla eurolla. Hyvitysmaksua on kuitenkin toistaiseksi kerätty vain 50 miljoonan euron laitekaupasta. Lain mukaan hyvitysmaksua tulee periä kaikista tallennusaloista, joihin tallennetaan merkittävässä määrin tekijänoikeuden suojaamaa materiaalia.

Tutkimustietoa tietokoneesta, matkapuhelimesta ja digiboksista

Tilastokeskuksen keväällä 2011 tekemän yksityistä kopiointia koskevan tutkimuksen mukaan yleisimmät tallennusaloitukset musiikkia kopioitaessa olivat tietokone (28 % suomalaisista on kopioinut musiikkiaineistoa tietokoneelle viimeisen 12 kk aikana), matkapuhelin (23 %) ja MP3-soitin (17 %).

Musiikin tallentaminen matkapuhelimeen on varsin yleistä. Taloustutkimuksen keväällä 2010 toteuttaman tutkimuksen mukaan yli miljoona suomalaista on tallentanut musiikkia matkapuhelimeensa. Matkapuhelimille on tallennettu noin 100 miljoonaa musiikkitiedostoa.

Av-tuotteiden kopiointi keskittyy yhä enemmän digibokseihin. Otantatutkimus Oy:n tekemien tutkimusten mukaan vuonna 2010 tv-ohjelmien kotitallenteista jo 83 % oli nimenomaan digibokseilla. Digiboksien myötä tv-ohjelmien tallentaminen kodeissa on myös lisääntynyt: vuosina 2005–2010 tv-ohjelmien tallennusmäärät kasvoivat 75 %. Hyvitysmaksussa tämä kehitys ei ole näkynyt. Digiboksien tariffi on vuodesta 2005 noussut vain 14 %, vaikka tallennuskapasiteetti on kasvanut peräti 625 %. Tutkimusten mukaan digibokseja käytetään ainoastaan tv-ohjelmien tallentamiseen.

Luova ala on esittänyt, että hyvitysmaksua kerättäisiin tasapuolisesti ja kilpailuneutraalisti kaikista kopiointiin käytettävistä laitteista. Koska hyvitysmaksua ei kerätä ulkomaille vietävistä laitteista, se ei vaikuta suomalaisen viennin kilpailukykyyn.

Hyvitysmaksuvaroilla syntyy uutta kulttuuria

Hyvitysmaksuvaroja käytetään kotimaisen musiikin ja audiovisuaalisen kulttuurin edistämiseen. Suomalaisen kulttuurikentän tärkeät edistämisyhteisöt, kuten Audiovisuaalisen kulttuurin edistämiskeskus AVEK, Esittävän säveltaiteen edistämiskeskus ESEK ja Luovan säveltaiteen edistämisyhteisö LUSES, saavat tukivaroja suurelta osin hyvitysmaksusta. Vuonna 2010 ne jakoivat yhteensä noin 5 miljoonaa euroa kotimaisen kulttuurin edistämiseen.

Hyvitysmaksuvarat ovat merkittävässä roolissa paikallisen kulttuuritarjonnan elävöittämisessä. Aknestik-yhtyeestä tunnetuksi tullut laulaja-lauluntekijä **Jukka Takalo** kertoo esimerkin Oulusta: ”Hyvitysmaksun avulla on rahoitettu Oulun musiikkivideofestivaaleja ja suomalaisen musiikkivideon arkistoa merkittävässä määrin.”

ESEK-tuet ovat hänen mukaansa olleet jopa elintärkeitä tapahtumalle ja arkistolle vuosien varrella. ”Myös isoa osaa suomalaisista ja arkistoon kerätyistä musiikkivideoista on tuettu hyvitysmaksuvaroista.”

Kuvataiteilija **Salla Tykkä** on tehnyt liikkuvan kuvan teoksia 1990-luvulta alkaen. Teostensa toteuttamiseen hän on saanut tukea muun muassa AVEKilta.

”AVEKin tuotantotuen tärkeys on lähes korvaamatonta juuri kokeellisen elokuvan ja kuvataiteen rajapinnoilla työskenteleville taiteen ammattilaisille, joiden tuotantojen esitys- ja levityskanavat poikkeavat suuresti niin sanotusta perinteisestä elokuvasta. Heidän tuotantonsa jäävät helposti Elokuvasäätiön ja kotimaisten televisiokanavien rahoituksen ulkopuolelle”, Tykkä sanoo.

Järjestöjen kautta suoraan tekijöille

Sen lisäksi, että hyvitysmaksua käytetään kulttuurin tukemiseen edistämiskeskusten kautta, tilitetään hyvitysmaksuvaroja myös suoraan tekijöille. Vuoden 2010 hyvitysmaksukertymästä tilitettiin lähes 1,3 miljoonaa euroa noin 7000:lle tv-ohjelmien tekijälle ja esittäjälle. Musiikin tekijöille hyvitysmaksuvaroja tilitettiin vuonna 2010 yhteensä runsaat 1,4 miljoonaa euroa. Korvauksia sai yli 9000 tekijää. Lisäksi hyvitysmaksuvaroja tilitetään av-tuottajille.

Yksityisen kopioinnin hyvitysmaksulla mahdollistetaan kuluttajille laillinen ja helppo tapa kopioida teoksia omaan tai lähipiiriin käyttöön. Laitteiden ja tallennusalustojen myyntihintaan upotettu maksu on teosten tekijöille, esittäjille ja tuottajille korvaus siitä, että heidän tekemiään teoksia on kopioitu. Hyvitysmaksun tasosta ja siitä, mistä laitteista ja tallennusalustoista maksua peritään, päätetään vuosi kerrallaan valtioneuvostossa.

Lisätietoa:

Projektinjohtaja Lauri Kaira
Luovan työn tekijät ja yrittäjät LYHTY
0400 503 554

www.kulttuuriuutiset.net